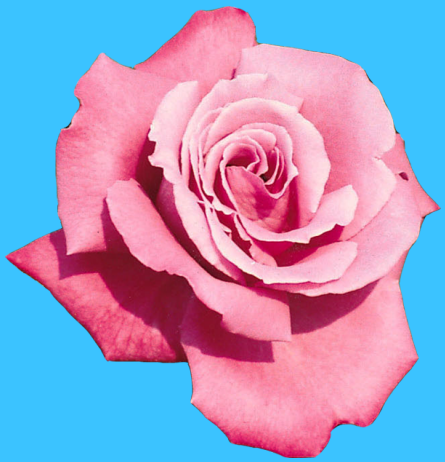
Dárek k vánocům

Příběh o dárcích, které se nedají zabalit do papíru.

Dobrotivého člověka obletují andělé, jako včely kvetoucí lípu.

Musím si pospíšit, myslila si Louise Rittrová, brzy přijde Krištof domů k jídlu. Otevřela ledničku a vyndala vejce.

Jako ochromená zůstala stát: Ne, můj muž nepřijde domů. Nepřijde už nikdy domů. Už nikdy nebude pro něho vařit, už nikdy neuslyší jeho známé kroky v domě, už nikdy s ním nebude mluvit a smát se, už nikdy. Její muž před několika měsíci zemřel a zanechal strašlivou mezeru v jejím životě. Jde k oknu a dívá se ven. Jsou poslední dny v listopadu, mlha se plazí nad loukou a okolo domu. Přitáhla si vestu těsněji k tělu. Obrazy minulosti stoupají v jejích představách, když byl její život ještě v pořádku. Vidí svého syna Rolanda s jeho ženou Kornelií. Také oni oba už tu nejsou. Roland, její syn, bylo mu právě 30 roků a jeho mladá žena byli usmrceni před 25 lety při strašné dopravní nehodě. Mladá řidička se s nimi frontálně srazila při nebezpečném předjížděcím manévru. Měla pocit hořkosti, když na to myslela. Krištof, její muž měl pro to vlastní filozofii. On byl přesvědčený, že nejsou žádné náhody, že všechno v životě je škola, ve které by se člověk měl osvědčit. S tímto přesvědčením jednal a žil. Pro ni, jako jeho ženu to nebylo v prvních letech jejich manželství jednoduché, chápat jeho velkorysost a jeho lásku

k lidem. Staral se o lidi, kteří to měli zapotřebí, pomáhal jim, doprovázel je, dodával jim odvahu, aby měli zase půdu pod nohama. A všechna její žárlivost, diskuse, její výčitky nic nezměnily, musela se naučit dělit si ho s jinými. I když by byla ráda trávila trochu více času se svým mužem, byl přesto vždy po jejím boku, když ho potřebovala. Jeho láska byla bezpodmínečná. Cítila se jako zavinutá do hřejivého pláště. V této lásce se naučila svému muži důvěřovat, rozumět a dělit se s ním o zážitky...

Zvonění telefonu ji vrátilo zpět do přítomnosti: „Haló mamuško, jak se daří?“ ozval se jasný hlas jejího vnuka Jonatana. „No, není to jednoduché, právě jsem chtěla pro tvého dědečka vařit. Víš, někdy prostě zapomenu, že už tu není.“ A bojovala se slzami. „On mi tak chybí a za několik týdnů jsou Vánoce. Nevím, jak já to snesu, Vánoce bez něho!“

„Já vím, také mi chybí. Já budu u tebe. Spolu to přežijeme. Hlavu vzhůru mamuško, hlavu vzhůru z lásky k němu. Ty víš, on viděl každou situaci jako šanci. Chápat to jako šanci a růst a zrát.“

„Ano, máš pravdu, můj chlapče. Snad bych měla začít uklízet jeho věci. Jeho pantofle a boty stojí stále ještě v předsíni a jeho vesta visí ještě v šatníku, tak jakoby každou chvíli měl přijít domů.“

„Když myslíš, tak to udělej. Pusť si hezkou hudbu, zapal svíčku a rozluč se ještě jednou ve vší tichosti s vaším společným životem. Dědeček se bude radovat, když uvidí, jak jsi statečná.“

„Ach, můj chlapče, nyní pláči znovu.“

„To nevadí, ty máš také k tomu všemu důvod. Budu na tebe myslet.“

„Děkuji ti, Jonatane, dělej všechno dobře.“ „Dělej všechno lépe“, řekl jí vnuk a oba se museli smát, neboť aniž by chtěli, rozloučili se s dědečkovým pozdravem. Dělej všechno lépe! Bylo typické pro Krištofa. S těmito slovy dal svému protějšku pocit hodnoty, působící blahodárně jako požehnání.

„Mamuško, není to báječné, jak nás děda doprovází. On žije v nás dále. Není to krásné?“ „Ano můj chlapče, je to krásné.“

Louise položila sluchátko a vydýchla si z hluboka. Nebyla sama. Byl tady její vnuk Jonatan. Vzpomínala na zlý čas před 25 lety, když jejich syn a snacha byli postiženi neštěstím. Jonatanovi bylo právě pět let a nechápal, že rodiče pro něho nepřišli. Stále znovu se ptal: „Babičko, kdy přijde maminka?“ Utěšovala ho, protože nepřenesla přes srdce, říci mu pravdu. Tak si šel opět hrát a za nějakou dobu přišel opět se stejnou otázkou.

Potom přinesl kresbu: „Podívej, babičko, dárek pro taťku.“ Otočila se, aby neviděl její slzy.

„Ukaž, mladý muži!“ řekl Krištof, který právě vstoupil do dveří. Vzal svého vnuka za ruku a vedl ho do své pracovny.

Louise věděla, že její manžel se posadil na svoje velké, hnědou kůží potažené křeslo, vzal Jonatana na klín, a že mu na všechny jeho otázky odpověděl.

Po tomto rozhovoru byl malý Jonatan vážný a tichý. Už neběžel k oknu, když uslyšel auto. Už se neptal, kdy přijedou jeho rodiče. Zvečera plakal často než usnul. Louise se položila potom vedle něho, plakala často tiše s ním, než uslyšela jeho tichý pravidelný dech.

„Babi, myslíš, že na mě moje maminka zapomněla?“ ptal se jednou večer. „Nikdy, nikdy na tebe nezapomene Jonatane, nikdy.“ „Určitě ne? Víš to určitě?“ Ptal se hošík skormouceným hlasem. „Já jsem si jistá můj miláčku, zcela, zcela jistá.“ On položil své malé ruce kolem jejího krku: „Zůstanete s dědečkem u mě?“

„Ano my zůstaneme u tebe.“ Stočil se do klubíčka a přitiskl se ještě více k ní a jmenoval ji poprvé mamuško. Tento večer slíbila svému zemřelému synu Rolandovi a jeho paní Kornelii, že bude

malého chlapce, jehož oba tak náhle museli opustit, doprovázet do života. Tento úkol jí pomohl dále žít.

Jonatan, malý chlapec, její vnuk ji potřebuje, a ona potřebuje jeho.

Mezitím se setmělo. Louisa stála zamyšlená v Krištofově kanceláři a pozorovala velkou hnědou židli svého zesnulého muže.

V této židli se pokaždé krátce modlil. Věděla to. Zdrojem energie jeho života byla jeho víra, byly tyto časy modlitby, které on potřeboval jako denní chléb.

Louisa si ještě jednou hluboce vzdychla, zapnula světlo v dolním poschodí domu a nastavila topení v každém pokoji na vyšší teplotu. Uvařila si teplý čaj a pustila si Mozarta. Mozartovu hudbu Krištof miloval.

Posilněna rozhovorem se svým vnukem, vzala sako svého zesnulého muže z ramínka a začala jeho boty třídit a vyprázdňovat předsíň.

Jonatan se usmál, když položil sluchátko. Když jeho rodiče přišli o život při strašlivé dopravní nehodě, tak mu bylo právě 5 roků. I přes tyto smutné okolnosti prožil u svého dědečka a babičky v Lindau u Bodamského jezera šťastné dětství. Konali všechno, aby mu nahradili rodiče. Jen někdy

se ptal sám sebe, jak by to asi bylo, kdyby mohl vyrůstat u svých rodičů. Jeho dědeček měl malou truhlářskou dílnu. On byl u svých zákazníkům velmi oblíbený a neměl nikdy finanční problémy. Když to škola dovolila, doprovázel svého dědečka a šel mu k ruce. Jonatan byl řemeslně velmi obratný a miloval, bok po boku se svým dědečkem, zpracovávat dřevo. Proto dlouho myslil, že se stane také truhlářem. Inteligentní a pilný ve škole, udělal bez obtíží maturitu a protože mu to nepůsobilo námahu, studoval nakonec podnikovou ekonomiku.

Nyní měl zajímavou práci ve Frankfurtu u banky, která uskutečňovala mezinárodní obchody. Díky jeho rychlé chápavosti, jeho přehledu a dobrému citu pro vývoj na světovém trhu, byl svému šéfovi hodnotným průvodcem na služebních cestách do New Yorku, Londýna a Tokia. Práce se mu líbila. Poskytovala mu mnoho zajímavých kontaktů a vydělával na svůj věk již nadprůměrně. Soukromý život toho času neměl.

Jonatan stavěl vysoké požadavky na partnerství. Vzájemný respekt a úcta byla pro něho samozřejmá. To zažil a viděl u svého dědečka a babičky. Ženy, které až dosud poznal, se mu zdály příliš povrchní. Přál si partnerku, s kterou by se mohl smát, mluvit i mlčet. A byl přesvědčen, že mu někdy přeběhne

přes cestu, když to tak má být. Zpráva o nečekané smrti jeho dědečka jím v jádru otřásla. Ihned odjel do Lindau ke své babičce, aby jí stál po boku. Spolu se rozloučili u rakve a Jonatan vyřídil potřebné formality.

Prvního večera seděli ještě chvíli v obývacím pokoji, s bolestí v srdci, mlčeli, zamyšlení a ponořeni do vzpomínek. Než šel do svého pokoje, vzal Jonatan svou babičku ještě jednou do náruče. Pokoj byl ještě právě tak zařízený, jak ho jako student opustil. Na psacím stole byla fotografie jeho rodičů, na které si mohl vzpomenout pouze přes mnohé vyprávění jeho prarodičů. Bezmocný a ztracený stál v místnosti. Jeho dědeček tu už nebyl. Odešel. Odešel bez loučení - prostě tak. Už nikdy nebude moci s ním mluvit, on ho nebude svým teplým pohledem povzbuzovat a nepoloží mu svou silnou ruku na rameno, už nikdy.

Kdykoli Jonatan neměl úspěch v životě, věděl, kam se může obrátit.

Jeho dědeček byl v jeho životě jako skála ve vlnobití.

V něm se nyní udělalo nesnesitelné prázdno. Jako omráčený šel do koupelny, vyčistil si zuby a svlékl se. Když odkryl přikrývku, viděl obálku s obloukovitým písmem svého dědečka.

Pro Jonatana, mého vnuka

Nedůvěřivě upřeně hleděl na obálku. S třesoucíma rukama a tlukoucím srdcem otevřel obálku a začal číst:

Milý Jonatane, k nějakým narozeninám jsem dostal tuto báseň od Hermanna Hesse. Stala se mým receptem na život. Tento návod mě doprovázel všechna léta a pomáhal mi ke spokojenosti a štěstí. A protože ti přeji totéž, cítím hlubokou potřebu, ti ho předat:

Každý večer

Každý večer máš svůj den kontrolovat,
zda se líbil Bohu,
zda byl radostný ve skutcích a věrnosti,
zda byl bojácný v obavách a pokání

Máš jmenovat jména svých milovaných,
nenávist a křivdu tiše před sebou přiznat,
máš se stydět za všechno špatné,
žádný stín z toho do postele brát,
všechny starosti z duše vypustit,
abys mohl daleko a dětsky odpočívat.
Potom pokojně s vyčištěnou duší
si své milé připomenout,

tvoji matku, tvého otce, tvůj dětský čas.
Dívej, potom jsi čistý a připravený
se napít z chladného zřídla spánku,
kde zlaté sny hojivě kynou
a začít nový den s jasnou myslí
jako hrdina a vítěz.
Myslím, že jsem to dělal dobře, můj vnuku,
ty to dělej lépe!!!
V jednotě a lásce, tvůj děda Krištof

Jonatan propukl v pláč a díval se v rozpacích na dopis ve své ruce. Jak to bylo možné?

Překonán citem, četl řádky stále znovu. Hluboký klid a bezpečí naplnily jeho srdce. Jeho děda byl tady. Bylo to, jako kdyby cítil dobrotivý, mírný pohled a silnou ruku svého dědečka na svých zádech. Všechno, co od něho dostal, bylo v něm a on by se ho vždy mohl zeptat na cestu. . .

Tato báseň byla závěť, která ho zasáhla hluboko v jeho nitru. Ještě téhož večera začal recept svého dědečka používat ve svém životě.

Louise Rittrová se spokojeně dívala po svém domě. Dobře využila poslední dny a dům vyklidila. K jejímu podivu to nebylo vůbec tak zlé, jak si představovala. Vzpomínky, které v ní stoupaly při

skládání šatů jejího muže byly smutné, ale také pěkné. Naplnila ji hluboká vděčnost, a ta působila léčivě pro její rozbolavělé srdce. Dívala se na naplněné pytle šatů. Zítra budou odvezeny, a tak je to dobře.

Zamyšleně šla do Krištofovy pracovny. Zde bylo ještě všechno beze změny. Louisa se posadila na psací stůl svého zesnulého manžela. Zamyšleně listovala v Krištofově časovém plánu.

Četla zápisy a malé poznámky a připomínky.

Tu padl její pohled na záznam, který se stále opakoval.

Pátek 16.00 hodin: E.K. četla a listovala dále. Také i v následujícím týdnu našla stejný zápis. Rychle listovala dopředu a nazpět a nalezla každý týden stejnou poznámku: Pátek 16.00 hodin: E.K., kdo byl E.K.?

Luise začala v myšlenkách procházet jména všechen jejich známých, vzpomínala si na jména zákazníků, ale k nikomu se tato iniciála nehodila. Kdo se skrýval za těmito písmeny?

Měl Krištof před ní tajnosti? To se k němu vůbec nehodilo, a přece nevěděla, s kým se Krištof pravidelně jednou týdně setkával.

Tyto otázky ji činily neklidnou a začaly ji v jejím nitru hlodat.

Ale všechno hloubání nepomohlo, nenalézala žádnou odpověď na svou otázku.

Jonatan opustil impozantní bankovní budovu ve Frankfurtském městském centru. Vzpřímený šel k svému autu.

Jeho šéf byl velmi rozzloben a řekl, že si má rozmyslet, jaké priority jsou v jeho životě. Chtěl ho mít v Tokiu bezpodmínečně s sebou.

Před koncem roku je burza vždy trochu poblázněná, a když je člověk šikovný, mohli by ještě uskutečnit velké obchody.

Jonatan přemýšlel o té rozmíšce. Riskoval hodně se svým rozhodnutím, to mu dal šéf velmi zřetelně najevo.

Protože po pohřbu musel velmi rychle znovu pracovat, slíbil své babičce, že si vezme v čas adventu dovolenou. Nechtěl ji v této době nechat samotnou.

Mimoto se muselo dát do pořádku dědictví. Počítal s tím, že jeho šéf nebude nadšený, ale na tolik nepochopení a tvrdosti nebyl připraven.

Jonatan ujel již mnoho kilometrů a visel stále ještě na emočním chladu svého šéfa a jeho požadavcích. Z hluboka se nadýchl. „Stuttgart“ četl na další

dálniční ceduli. Se svým rychlým BMW mohl by být za dvě hodiny v Lindau. Těšil se na svou babičku a na svůj pěkný domov u Bodamského jezera. Ano, velmi pěkný domov. Se zručností dědečka a obrazotvorností babičky a mnohými společnými hodinami práce vytvořili oba, s jejich vyhraněným smyslem pro krásu, ze svého domu opravdový skvost. Také zahrada byla okouzlující. Stromky růží, růžové oblouky a mnoho růžových keřů, sestřihané koule z buků v různých velikostech, kombinované s keři a barevné vzájemně sladěné květiny očarovaly návštěvníka v každém ročním období. Když jiní jeli na dovolenou, oni oba pracovali společně v jejich zahradním ráji. Večer potom často seděli dlouho do noci na tichém místečku, kterých měli v zahradě několik. U skleničky vína se spokojeně dívali na vykonanou práci. Pod hvězdnou oblohou při svíčkách si vyprávěli, co je zaměstnávalo nebo hovořili, co by jako další mohli zkrášlit.

Jonatan se usmíval při těchto vzpomínkách. Ale potom mu přišel na mysl ztrápený hlas jeho babičky u posledního telefonického rozhovoru. Vyprávěla mu o záznamu, který našla v Krištofově agendě, který ji přivedl z rovnováhy. „Jsem přesvědčený, že se to objasní. Ty víš, kolik lidí ho znalo. Vzpomeň přece jen na množství lidí, kteří byli na hřbitově

a mnohé karty a projevy soustrasti, které jsme drželi bezradně v rukou, protože jsme jméno jejich odesilatelů neznali“, mínil on povzbudivě.

„Ano, na to jsem také již myslela, snad máš pravdu, uvidíme.“

Louisa se těšila na svého vnuka. Za hodinu by tu mohl být. Zapálila svíci přede dveřmi domu, dívala se na zahradu a těšila se ze světel na malé břízce. Její soused Manfred Kohler viděl, jak ona stojí před stromečkem a ptal se, jestli jí může nějak pomoci. „Chtěla jsem připevnit světelný řetěz, ale to udělal vždy Krištof“, mínila bezmocně. „Žádný problém, já přijdu a udělám to.“

Za půl hodiny zazářila světla na malé břízce a Louisa byla celá šťastná. Všechno vypadalo jako vždycky, mínila s lítostí.

Jako vždycky, myslil si také Jonatan, když šel přes zahrádku před domem do domu. Světlo svíce přede dveřmi domu ho vítalo každý rok v čase adventu, když přicházel domů, ale dnes se zdálo jakoby více zářilo.

Samozřejmosti minulosti dostaly pro něho novou hodnotu. Byly to najednou vzácnosti, které život obohacovaly a dělaly ho pěkným. Otevřel vyzdobené domovní dveře. Vůně punče

a vánočního pečiva mu stoupala do nosu: „Haló, mamuško. Haló, jsem tady.“ Ano, já jsem tu, zamyslel se, z hluboka se nadechl, ano jsem doma.“

Příštího rána se posadil za psací stůl svého dědy. Také on vzal kalendář do ruky a prohlížel ho. Ano, to souhlasilo, každý týden tentýž záznam: Pátek 16.00 hodin E.R..

Je zvláštní, že nic nevěděli o osobě, která zřejmě hrála v životě dědečka velkou roli. Bezradně položil kalendář stranou a došel si pro první pořadač z regálu. Při prohlížení bankovních dokladů a hodnoty majetku našel podklady, kterým nerozuměl. Byly to všechno půjčkové smlouvy. První byla již přes 30 let stará. Byla vystavená na „Konráda Bergera.“

Konrád Berger. Konrád Berger, jméno mu připadlo známé.

Odkud znal toto jméno? Ovšem, dědova značka domácího vína. V dědečkově sklepě bylo mnoho láhví od vinaře se jménem Konrád Berger.

Došel si pro jednu láhev do sklepa a hledal adresu. Vinice byla ve Weinfeldenu ve Švýcarsku.

Informoval krátce babičku, posadil se do auta a jel do Weinfeldenu.

Krátce před vesnicí ukázal mu cestu velký štít „Vinice Konráda Bergera.“ Po několika minutách

vjel do malého dvora statku. Dvě hospodářská stavení s hezkou dřevěnou bránou a pohledný dům byly tak stavěny, že chráněný vnitřní dvůr celému statku propůjčoval zvláštní ráz. Jedna brána byla pootevřená a Jonatan slyšel hlasy: „Haló, haló“, zvolal na lidi, kteří právě vycházeli z budovy.

„Dobrý den, hledám Konráda Bergera.“ „To jsem já.“ Muž okolo šedesátky se oddělil od skupiny a přišel k němu. „Mohu vám něčím pomoci?“ „Doufám, že ano. Já jsem Jonatan Ritter a dávám právě do pořádku odkaz svého dědy.“ „Jste Krištofův vnuk?“ Položil mu ruku na rameno a řekl: „Pojďte, jdeme dovnitř.“ O několik minut později seděli oba u šálku kávy a vánočního cukroví v útulné obytné kuchyni. Konrád Berger začal vypravovat: „Poznal jsem Krištofa před více než 30-ti lety na staveništi. Hledal jsem tehdy zaměstnání, abych ve svém volném čase vydělal co možno nejvíc peněz. Když jsem vašemu dědečkovi, který sestavoval překrásnou kuchyň, nabídl své služby, ptal se mě, co chci s penězi udělat? Tak jsem mu vyprávěl o svém velkém přání, jednoho dne pěstovat své vlastní biologické víno. Naslouchal mi se zájmem a dal mi ještě několik otázek. Jeho poctivá účast mne potěšila. Potom řekl: „No jó, to už není jen přání, to je již správný plán.“ Když se mě ptal kolik peněz mi

ještě chybí, řekl jsem s úsměvem „100.000 a jedno euro“. Oba jsme se smáli a on mi přál hodně štěstí a především sílu vydržet. Dal jsem mu svou adresu a on slíbil, že na mne bude myslet, kdyby někdy potřeboval pomoc. Po tomto rozhovoru jsem se cítil povzbuzený a šťastný, protože on na mne a moje přání věřil. Asi o půl roku později mi zatelefonoval a řekl, že se chce se mnou setkat. Často jsem si na toho přátelského, tichého muže vzpomínal a těšil se na to, znovu ho uvidět a na vyhlídku, smět pro něho pracovat. Ale on vůbec nepotřeboval mou pomoc. On mi předal obálku a uvnitř byla smlouva. Byla to smlouva o půjčce, ve které mi 100 000 a jedno euro dával bezúročně k volnému použití. Byl jsem překvapen a neschopen slova. Překvapen důvěrou, kterou mi cizí člověk prokazoval. Nebyla tu žádná lhůta, žádná podmínka, on jen mínil, když peníze budou opět splaceny, budou prospívat někomu jinému. Toto nezištné vystupování a jeho velkorysost změnila celý můj život, staly se mi vzorem.

Můj sen se stal skutečností, několik měsíců později jsem mohl získat tuto malou vinici. Věřím ostatně, že váš dědeček o tom nevyprávěl ani svojí ženě. Neboť, když jsem hrdě svůj první ročník, mé první láhve vína z vlastní vinice u něho v Lindau

odevzdával, nadávala pro velké množství vína, které její muž objednal. Neřekl jsem nic, rozloučil se a divil se, že on o tom nehovořil se svou ženou. Snažil jsem se, peníze co možno nejrychleji zaplatit zpět. A to jsem také udělal. Co on pro mě udělal, bylo a zůstává nezaplatitelné. On tím totálně změnil mě a můj život," uzavřel Konrád Berger svou zprávu.

Konrád Berger vedl Jonatana radostně vinicí a ukázal mu bohatě naplněný vinný sklep. Po dvou hodinách se oba muži jako dobří přátelé rozloučili. Pro zpáteční jízdu do Lindau zvolil Jonatan cestu přes Konstanz, chtěl použít převoz přes Bodamské jezero. V jeho hlavě vířily myšlenky. Vjel na loď, koupil si jízdenku, a již slyšel motor lodi, jak vyjíždí na jezero.

Se zavřenýma očima začal spojovat dílky puzzle ve své hlavě.

Jeho dědeček, Krištof Ritter, půjčoval peníze, bez jistoty, bez úroků, prostě tak je dal drobným lidem k dispozici, aby se mohli osamostatnit.

Jonatan se nahlas zasmál. Jak se těšil, když před několika týdny Ind Muhammad Yunus Grameen dostal Nobelovu cenu za mír. Byl nadčen, poněvadž Grameen založil v Indii banku pro chudé.

Jonatan shledal tu myšlenku a čin absolutně geniální. Potřásl hlavou. To je neuvěřitelné, prostě neuvěřitelné, jeho dědeček udělal totéž. Aniž by se povznášel, aniž by o tom mluvil. Místo toho, aby si dopřál nové auto, jezdil kolem dále se svým starým Volvem a rezavým dodávkovým automobilem.

Když se babička dozvěděla tyto novinky, prohlédli spolu zelený pořadač s kontrakty půjček. Některá jména ona znala. Anděla Gerhardová byal samostatně vychovávající matka s dvěma hochy. Patřilo jí malé kadeřnictví dole na jezerní promenádě. Nebo Petra Feldera, jeho chléb byl nejlepší široko daleko. On měl již několik let prosperující pekařství s kavárnou u tržiště. Velmi velká částka byla psána na Brigittu Ockerovou ve Friedrichshafenu, ale tady neměla tušení, kdo to je. Viděli na bankovních podkladech, že také tento obnos byl splacen.

Louise Ritterová doufala, že se z papírů dozví něco o iniciále E.K. , ale nebyla tam žádná stopa. Mezi mnoha neznámými jmény nenašli žádné s hledanými začátečními písmeny.

Jonatan přepočítal peněžitou částku, o kterou tu šlo, byla značná.

„Odkud přišly tyto peníze, mamuško, víš to?“ „Ne, nevím to. Krištof zdědil po otci malé jmění. Z toho

jsme mohli koupit dům a truhlářství s vybavením. Myslela jsem, že tím byly peníze spotřebovány. Víš, peníze nebyly u nás nikdy téma. Já jsem měla vždy, co jsem potřebovala a větší úhrady jsme projednali vždy společně. Věděla jsem sice, že Krištof jiným také občas penězi pomáhal, ale..." ona ustala, podívala se rozpačitě na Jonatana a mluvila tiše dále „víš, když já tak o tom přemýšlím, on vědomě se mnou o tom nemluvil. On nemohl se mnou o tom mluvit. Měli jsme na začátku našeho manželství často spory. Říkala jsem mu, že je příliš dobrácký a nechá se využívat. Vyptávala jsem se ho stále znovu, kde byl a co dělal. Tak vyprávěl a já ho popichovala, že je lehkovážný, a že ještě uvidí, kam ho jeho naivita přivede. Neříkal k tomu zpravidla nic, podíval se jen na mě smutně svýma modrýma očima. Jeho velkorysost mě v mládí zlobila, nemohla jsem se s tím vyrovnat. Kdybych byla věděla o penězích, byla bych asi úplně zblázněná." Louisa skryla svou hlavu do rukou a plakala. Jonatan chtěl něco říkat, ale ona mu v tom zabránila položila mu ruku na rameno a snažila se získat duševní rovnováhu: „Teprve s léty jsem poznala, že Krištof svou vírou v dobré v člověku vykonal velmi mnoho dobrého. Styděla jsem se a pokoušela se, svou nedůvěru k lidem odbourat a věřit v dobro, jak

to bylo pro Krištofa samozřejmé.“ Louisa Ritterová zdvihla hlavu a dívala se svému vnukovi do očí: „Bohužel, musím říci, že chápu, proč mi Krištof nic z toho nevyprávěl. On nemohl.“

Jonatan stál v dílně dědečka, kam oknem svítilo slunce. Na nářadí a strojích ležel prach. Právě začal poslední adventní týden. Uplynulé dny se mu zdály neskutečné a neuvěřitelné, byl jako ve snu. Jaký to byl život, ano, to byl život!

Děda skutečně žil. Poslouchal své srdce a vykonával, co pokládal za správné. Odkud bral tuto jistotu, tuto velikost, tuto sílu, věřit v dobro a dělat ho? Jak se stát takovým člověkem? Ponořený v myšlenkách stál v dílně nerozhodný co udělat jako další. Tu zaklepal někdo na okenní tabuli a v příští chvíli stála atraktivní mladá dáma v pootevřených dveřích. „Haló, chtěla jsem jen rychle říci dobrý den!“ Nejistě se rozhlížela a otočila se s tázavým pohled na Jonatana.

„Přihodilo se něco? Co se stalo?“ „Chcete ke Krištofu Ritterovi?“ Ona přikývla.

„On již nežije. Zemřel v srpnu. Necítil se dobře, lehl si po obědě, usnul a už se nevzbudil.“

„Ó, to je mi líto“, její hlas se chvěl. Hledala oporu a opřela se o pracovní stůl. „V létě jsem tu ještě byla a

navštívila jsem ho.“ Setřela si slzy z očí. „Promiňte prosím, jmenuji se Veronika Hermanová.“

„Jonatan Ritter“ a podali si ruce.

„Chtěl jsem jít právě na hřbitov, chcete jít se mnou?“ Byl rád když souhlasila. Po cestě vyprávěla: „Já znám vašeho dědečka již mnoho let. Nebyla jsem ještě tenkrát v mateřské škole. Jako nejstarší z pěti sourozenců jsem musela již brzy pomáhat. Jeden z mých úkolů bylo jít každý den nakoupit. Cesta mě vedla přes hlavní ulici. U dílny vašeho dědečka jsem stála často na okraji silnice a neodvážila se vstoupit do vozovky. Tu přišel váš dědeček, beze slov, vzal mě za ruku a převedl mě na druhou stranu ulice. Nesčíslněkrát mě doprovodil a cvičil pokaždé se mnou, až jsem měla dost jistoty. Můj strach byl stále menší a já sebevědomější. Brzy jsem nepotřebovala jeho vedení přes silnici, ale jeho ruku jsem nikdy nepustila. Jako dobrý duch mě doprovázel. On byl pro mě zcela zvláštní člověk.“

Mlčky stáli u hrobu. Když se rozplakala, položil jí zcela samozřejmě ruku okolo ramen. Zůstali spolu celé odpoledne a vyprávěil si o životě. Veronika Hermanová přislíbila, že se ohlásí ještě jednou před Vánocemi.

Rozloučili se a oba doufali, že ten druhý má stejné pocity ve svém nitru. Večer se zeptal Jonatan své babičky: „Věříš v lásku na první pohled?“ Louisa se podívala tázavě na svého vnuka a usmála se, když se na ni podíval svýma modrýma očima. Měl stejné oči jako jeho otec a jeho dědeček. Milovala tento zvláštní pohled.

„Ano, Jonatane, na to věřím! Víš, tvůj dědeček a já jsme se poznali při vandrování na horách. Poprvé jsem směla jít se svým starším bratrem a jeho přáteli na horskou túru. Tvůj dědeček se mi líbil, snažila jsem se být v jeho blízkosti a za sebou jsme stoupali na horu. Často se ohlížel a ptal se, zda je všechno v pořádku. Jeho modré oči zářily a dívaly se na mě při tom starostlivě. To mě těšilo víc, než mohu říci. Když jsme odpočívali na vrcholu, posadil se a opřel se svými zády o moje záda. Tak jsme seděli zády k sobě a opírali se o sebe. Naplnil mě pocit bezpečí a lásky, jako jsem to ještě nikdy neprožila. Byli jsme pár, ačkoli k našemu prvnímu polibku uplynuly ještě měsíce. Tato důvěrnost tu byla od první chvíle a neopustila nás už nikdy. Ano, Jonatane, já věřím na lásku na první pohled.“

„Mamuško, myslím, že jsem se dnes zamiloval. Jmenuje se Veronika Hermanová a chtěla dědu navštívit. Když uslyšela, že už nežije, byla velmi

smutná a plakala. Ona mi byla tak blízká, ačkoli ji vůbec neznám. Nejraději bych ji býval vzal hned sebou k tobě. To je neuvěřitelné, děda ji vedl za ruku na jedné straně a mě na druhé, aniž bychom se potkali.“ Na její tázavý pohled ji řekl, co mu Veronika vyprávěla.

Jonatan opustil malou bankovní budovu v Lindau. Tak, nyní bylo také toto vyjasněné! Jonatan měl právě rozhovor s vedoucím dědečkovy banky. Panu Jágrovi bylo určitě již 70 let a znal příběh Krištofa Rittra velmi dobře.

Vyprávěl: „Váš dědeček zdědil v mládí značnou sumu po otci. Tuto částku rozdělil na dvě části, část pro sebe a svou rodinu a s druhou chtěl pomáhat lidem. Nenechal se od toho odvrátit. Všechny návrhy, jak peníze investovat, aby přinášely zisk, zamítl. Když mu šlo na nervy stále znovu být námi konfrontován s nabídkami, řekl mi, že mu peníze vůbec nepatří.

Na moji otázku odpověděl, že druhá část dědictví patří jeho mladšímu bratrovi. On měl ve 20 letech nehodu a zemřel. To bylo pro něho hrozné. Tato událost ho uvrhla do hluboké životní krize. Jeho bratr mu svou časnou smrtí otevřel oči o opravdovém smyslu života. Tento poznatek byl

ten největší a nejdůležitější dar, který kdy obdržel. Proto chtěl s těmito penězi pomáhat lidem.

Nato dali k podkladům jejich dědečka poznámku: Zákazník si nepřeje žádné poradenství v oblasti investic.“ Po krátké přestávce pan Jágr pokračoval: „Víte, pane Ritter, já nesmím o tom vlastně mluvit, ale váš dědeček víc než zdvojnásobil tyto peníze, aniž by chtěl. Každý splatil víc, než obdržel a někteří vyplácí z vděčnosti až do dneška každý rok částku na toto konto. Mohli byste s tím otevřít svou vlastní banku,“ smál se, když se srdečně loučili.

Jonatan zapálil svíčku přede dveřmi domu a zapnul světla na břízce. V kuchyni slyšel babičku pracovat s nádobím. Chtěl jí pomoci, ale ona ho poslala pryč. „Všechno je připravené. Je víno už otevřené?“ ptala se a on přikývl. Víno od Konráda Bergera, myslil si a usmál se.

Očekávali Veroniku Hermanovou, které s nimi měla strávit večer a Vánoce. Jonatan se na to těšil, jako malé dítě. Nemohl se dočkat, aby ji lépe poznal.

Aby si rozptýlil, šel do dědovy kanceláře, usadil se do velkého hnědého křesla, rosvítil zahradní osvětlení a díval se oknem do zadní části zahrady. Pohled do kouzelné zahrady. Na stromech a keřích ležel sníh.

Jeho děda tu seděl každý den. Již jako malý chlapec ho nikdy nerušil, když děda seděl na této židli. Nevěděl proč, prostě čekal, až se zvedl. Později pochopil, že se dědeček denně na své židli modlí.

Přemýšlel o záhadě počátečních písmen. Rád by to pro babičku vyřešil, ale nikdo neznal někoho s touto iniciálou. Co, nebo kdo se skrývá za tímto záznamem?

Mnohé události a mnohá setkání posledních týdnů mu ještě jednou procházely hlavou. Jaký bohatý a naplněný život vedl jeho dědeček. Co byl proti tomu jeho úspěšný luxusní život? Myslel na poslední rozhovor, který vedl se svým šéfem a porovnával oba muže. „Udělej to lépe!“ mu přál často jeho děda.

Tato přání nebyla prázdná fráze, ale každé přání bylo vysloveno vědomě celým srdcem. „Udělej to lépe“, bylo také v posledním dopise od něho. A co udělal on? Neměl to on již udělat, když to jeho šéf vyřizoval mávnutím rukou? Nezradil své přesvědčení, neprodal svou duši?

Ovšemže mu to lichotilo, být u svého šéfa nenahraditelný, ale kam to vede? Ano, byl úspěšný, ale byl šťastný?

Tyto otázky se ho dotýkaly, jeho srdce tlouklo hlasitěji a rychleji. To nebyl život, který on chtěl

vést, musí z tohoto vlaku vyskočit, dřív než bude příliš pozdě. Také on by chtěl, aby mohl říci jednou svému synovi nebo svojí dceři: „Udělej to lépe! Ty jsi teď na řadě!“ Ale to by mohl jen tehdy, když udělá teď sám to nejlepší co může. Jen tehdy.

Jonatan se z hluboka nadýchl. Povedu svůj život do jiné dráhy a naučím se modlit. Jeho ruce uchopily opěradla židle a bylo mu, jako by vedl rozhovor se svým dědečkem. Věděl, že tuto židli, židli svého dědečka, nikdy nedá pryč.

V tu chvíli zvonilo u domovních dveří. Jonatan vyskočil, jeho nohy se cítily lehčí, jeho srdce bylo radostné a nemělo to co dělat jen s mladou dámou, právě vstupující do domu, ale také s rozhodnutím, které právě učinil v židli dědečka.

24. prosince snídali ve třech. Veronika přenocovala poprvé u Rittrů v hezkém velkém domě. Louisa a Veronika si rozuměli okamžitě.

Teď chtěli mladí ještě dojet pro vánoční stromek. Užívali si společně stráveného času a vybrali vánoční stromek v květináči.

Když Jonatan platil, zeptal se ho obchodník, jestli není vnukem Krištofa Rittra. Když mu to potvrdil, muž mu vrátil peníze a oznámil, že od jeho dědečka dostal půjčku, aby mohl vybudovat tento obchod. A

to všechno v čase, kdy on pil a vedl totálně špatný život. „On byl nejlepší člověk, jakého jsem znal, on mě svou důvěrou zachránil.“

Veronika a Jonatan se podíval na sebe a usmáli se. Když poděkovali a chtěli jít, zeptal se obchodník, zda vezmou ostatní dva stromky také s sebou? Dědeček kupoval vždy dva velké stromky pro pečovatelský ústav. S dvěma stromky na střeše jeli o něco později na udanou adresu. Byl to malý pečovatelský ústav ve Friedrichshafenu. Šli po schodech nahoru a těšili se z překrásné polohy, přímo u jezera. Otvírač dveří bzučel a nechal je vstoupit. Zdravotní sestra v bílém pracovním oděvu se jich tázala, co pro ně může učinit. Trochu nemotorně jí vysvětlili, že mají vánoční stromky na autě. Sestra zavolala domovníka. Společně přinesli stromky do domu. Mezitím k nim přistoupila oblá dáma v tmavomodrém obleku a pozdravila je srdečně. „Poznala jsem Volvo, viděla vánoční stromky a chtěla bych vědět, kdo o tom ví. Pan Ritter přišel vždy sám, mluvil málo a viděli jsme teprve při pohřbu, že měl rodinu.“

„Jsem Jonatan, vnuk pana Rittra a to je má přítelkyně Veronika Hermanová.“

Omluvně se podíval na Veroniku. Ano, jeho přítelkyně, tak se cítila a tak to bude. Přikývla mu nepozorovaně a to ho učinilo velmi šťastným.

Řiditelka domova je vedla přes upravené místnosti, které byly vybaveny stylovým nábytkem. Ukázala jim zimní zahradu, která vedla přímo ven a člověk měl před očima celé jezero. Ředitelka domova vyprávěla, že jako ošetřovatelka vždy myslila, že musí pro lidi vytvořit pěkné prostředí pro jejich poslední úsek života. Ale nemohla by to nikdy uskutečnit, bez podpory Krištofa Rittra. Dodával jí odvahu i potřebnou finanční pomoc. Jonatan si vzpomínal: Friedrichshafen, tady byla jedna smlouva. „Jste Brigitta Ockerová?“ zeptal se. „Ano, to jsem já.“ A zase poslouchali, kolik dobrého Krištof vykonal. Po malé procházce poděkovali a chtěli odejít. Tu se paní Ockerová zeptala, zda ještě nechtějí u Eveliny nakouknout dovnitř? Jonatan se tázavě podíval na paní ředitelku. „Váš dědeček ji navštěvoval každý týden, vždy v pátek.“ Jonatan cítil, jak mu jde mráz po zádech. Hledal Veroničinu ruku. Spolu vystupovali nahoru po pěkných světlých kamenných schodech. V Jonatanově hlavě se míhaly myšlenky. Vstoupili za paní Ockerovou do pokoje s tlustými koberci, bílými kusy nábytku a velkým oknem s balkonem s pohledem na jezero.

„To byla jediná podmínka pana Rittra, tehdy před 20 lety. Nejhezčí pokoj měla dostat Evelina“, vyprávěla paní Ockerová bezstarostně. Šli ještě trochu dál a viděli napravo ve výklenku stát postel.

Žena v posteli pohlédla plná očekávání na návštěvníky. „Eveline, podívejte se, to je Krištofův vnuk. On nám dnes přivezl vánoční stromky.“

Tvář ženy se neočekávaně změnila.

Z tváře ženy s bílými vlasy vyzařovala neuvěřitelná bolest. Zoufale vykřikla a dala se do prudkého pláče. Polekáni prudkou reakcí se mladí vzdálili, zatím co paní Ockerová se pokoušela Evelinu upokojit. Jonatan stál přede dveřmi, neschopen situaci chápat.

Ředitelka vyšla po chvíli z pokoje a omlouvala se, byla zjevně také trochu bezradná. Vysvětlovala, že Evelina je od krčního obratele ochromená a úplně odkázaná na cizí pomoc. Ale v hlavě to má v pořádku a její vnímání je úplně normální. Neví, v jakém poměru pan Ritter s ní byl. On se o ni po všechna léta starostlivě a láskyplně staral, neboť on byl jediný kontakt, který Evelina měla. Je docela sama, nemá žádné příbuzné. Sklíčeni šli po kamenných schodech opět dolů.

Při tom vyprávěla Brigitta Ockerová dále: „Já vím jen, že Evelina jako mladá žena způsobila hroznou

dopravní nehodu. Při tom byli mladí manželé usmrceni a malý chlapec měl při tom ztratit rodiče.“ Jonatan zůstal stát jako přibitý. Potom vyběhl, aniž se rozloučil, kolem paní Ockerové ven. Veronika řekla ještě několik omluvných slov ředitelce a potom dohonila rychlými kroky Jonatana.

Jonatan nebyl schopný, jet domů. Byl bez sebe. Měl vnitřní zimnici a byl zasažený až do své podstaty. Veronika řídila vůz a celou cestu nemluvili.

Když přijeli do Lindau, šel Jonatan do dědečkovy pracovny, usadil se do hnědé židle a zůstal dlouhý čas s uzavřenýma očima a přeloženýma rukama nehybně sedět. Obě ženy ozdobily stromek a začaly připravovat večeři. Veronika se pokoušela Louisu uklidnit, ale to nebylo skoro možné. Ale mohla ji alespoň zadržet, aby nerušila svého vnuka. Čekali.

Konečně přišel Jonatan z pracovny.

Beze slova vzal svou babičku za ruku a šli spolu do obývacího pokoje.

Veronika se posadila za kuchyňský stůl a slyšela, jak Jonatan, klidným hlasem, mluvil k své babičce. O něco později postřehla pláč Louisy Ritterové, který přešel v bolestivé sténání. To dojalo také Veroniku a ona se začala potichu modlit, aby Bůh dal Louise sílu a utěšil ji. Tento Štědrý večer nebyla

žádná oslava. Ve třech šli uprostřed noci na hřbitov a zapálili na Krištofově hrobě svíčku. Slíbili mu, že se dále budou starat o Evelinu Konradovou a Louisa nahlas řekla: „Půjdu zítra na Vánoce k Evelině a řeknu jí, že jí odpouštím, že lituji, že má takový těžký život. A zeptám se jí, co pro ni mohu udělat.“

V tomto okamžiku začaly zvonit chrámové zvony. S plnou silou ohlásily lidem zázrak svaté noci a poselství pokoje lidem dobré vůle.

Co se plnýma rukama vynáší z domovních dveří, vnášejí andělé zadními dveřmi opět dovnitř.